

Iedereen wil wat in de natuur' Trouw 16 februari 2017

Patrick Jansen, de bioloog

Je moet als mens je plek weten, vindt Patrick Jansen. Hij is aanhanger van het voorzorgbeginsel: als je niet precies weet hoe schadelijk je activiteit is, moet je er van afzien. “Het punt is dat wij als menselijke soort per saldo maar een heel klein snippertje land hebben overgelaten voor de andere dertigduizend planten- en diersoorten die in Nederland thuishoren.”

Patrick Jansen, ecooloog en hoofddocent aan de Wageningen Universiteit, verwijst naar onderzoek van schrijver en (roof-)voegeexpert Rob Bijlsma. Tussen 1970 en 2005 deed Bijlsma een veldstudie naar de effecten van recreatie op broedvogels op het landgoed Planken Wambuis bij Ede. Bijlsma zag dat met het stijgen van het aantal recreanten het nestsucces van soorten als de nachtzwaluw en de boomleeuwerik terugliep. Zijn onderzoek, in 2006 gepubliceerd, wordt nog altijd volop geciteerd. Wetenschappelijke experimenten naar broedsucces en recreatiedruk zijn nooit gedaan. Dergelijk onderzoek wordt als onethisch gezien.

De recreatiedruk op natuur zal in Nederland alleen nog toenemen. Jansen is bezorgd. “We zijn met steeds meer, we hebben steeds meer vrije tijd en we zoeken actievere vrijetijdsbesteding.” Terreinbeheerders als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de provinciale landschappen worden gestimuleerd om recreatie te bevorderen.

“Op zich is die aandacht goed voor de natuur. We weten dat als je kinderen vroeg met natuur in aanraking brengt, dat dit in hun verdere leven blijft hangen. Maar intussen is de oppervlakte van de natuur in de afgelopen decennia afgenomen. Tegelijk is ook het agrarische landschap in Nederland steeds minder aantrekkelijk geworden voor recreatie. Het mooie boerenland is op veel plaatsen kaal, stil en eenvormig geworden. Steeds meer recreanten zoeken natuurgebieden op.”

Tekst loopt door onder afbeelding.

Patrick Jansen

Veel dier- en plantensoorten hebben echt last van recreatie, aldus Patrick Jansen. “Mensen laten op grote schaal hun honden loslopen in natuurgebieden. Toezicht is er nauwelijks meer, dat is allemaal wegbezuinigd. Ik zeg wel eens gekscherend: op een gemiddelde zondag zitten er meer communicatiemedewerkers van Staatsbosbeheer op Twitter, dan dat er toezichthouders zijn in hun natuurgebieden. De capaciteit van die organisaties is verschoven van actieve bescherming van natuurterreinen naar publiekscommunicatie.”

De recreatiedruk loopt uit de hand, zegt Jansen. “Negentig procent van het grondoppervlak van Nederland hebben wij ingericht om te voldoen aan onze menselijke behoefte. Tien procent is nog over voor de rest van de soorten die in dit land leven. Intussen zijn we op grote schaal bezig onze eigen wensen en functies te projecteren op die resterende tien procent natuur.

We willen er worden begraven, we willen er wandelen, paardrijden, motorcrossen, hout oogsten, biomassa kweken, wildplukken, natuurfoto’s maken, jagen, recreatiewoningen bouwen, afval van xtc-labs dumpen, vissen, defensie wil er oefenen én we willen mountainbiken. En intussen valt op die tien procent natuur de neerslag van agrarische activiteiten rondom de gebieden, in de vorm van vermesting en verzuring.”

De natuur heeft behoorlijke veerkracht en als het alleen de mountainbikers waren, dan zou bioloog Jansen niet eens zo luid protesteren. “Maar iedereen wil wat met de natuur. En we weten niet wat de veilige grens is, want dat is moeilijk te meten. Het gaat erom wat je nog accepteert. We hebben een paar gebieden gereserveerd voor al die bedreigde soorten, ze zijn er volledig van afhankelijk. Moeten die soorten maar aan de kant omdat wij willen mountainbiken, wandelen, crossen, hardlopen?

“Nederland bungelt onderaan als het gaat om natuurbescherming. Maar ondertussen wil de overheid nog meer recreanten de natuur in lokken. We willen nationale parken van internationale allure. Want we moeten geld verdienen aan de natuur om het beheer te betalen. Terwijl natuurbehoud gewoon een overheidstaak is en niet eens veel geld hoeft te kosten. Dát stoort mij. De overheid zou veel meer oppervlak moeten bestemmen voor groen en natuur zodat de recreatiedruk beter wordt gespreid. En het zou ook enorm helpen als agrarische gebieden aantrekkelijker en toegankelijker werden, zodat recreanten minder op natuurgebieden zijn aangewezen.”